Ο ΝΟΥΜΑΣ

ΕΦΗΜΕΡΙΔΑ
ΠΟΛΙΤΙΚΗ - ΚΟΙΝΩΝΙΚΗ -
ΦΙΛΟΛΟΓΙΚΗ

ΔΙΕΥΘΥΝΤΗΣ
Δ. Π. ΤΑΓΚΟΠΟΥΛΟΣ

Ενας λαὸς ὑψώνεται ὅταν δείξη πῶς δὲ φοβᾶται τὴν ἀλήθεια—**ΨΥΧΑΡΗΣ.**

Κάθε γλῶσσα ἔχει τοὺς φυσικούς της κανόνες.
ΒΗΛΑΡΑΣ

ΧΡΟΝΙΑ Ζ'. ✻ ΑΘΗΝΑ, ΚΕΡΙΑΚΗ 14 ΤΟΥ ΘΕΡΙΣΤΗ 1909 ✻ ΓΡΑΦΕΙΑ: ΔΡΟΜΟΣ ΖΗΝΩΝΑ ΑΡΙΘ. 2 ✻ ΑΡΙΘΜΟΣ 348

ΠΕΡΙΕΧΟΜΕΝΑ

ΚΩΣΤΗΣ ΠΑΛΑΜΑΣ. Οἱ καημοὶ τῆς Λιμνοθάλασσας.
ΝΤ' ΑΝΟΥΝΤΣΙΟ. Ἡ Τζοκόντα (συνέχεια).
ΚΑΡΜΑ ΝΙΒΑΡΜΗ. Γαλάτεια Ἀλεξίου.
ΙΞΙΟΝΑΣ. Γραφὲς λιγόλογες.
ΠΑΝΩΡΙΑ. Γράμματα στὴν ξαδέρφη μου.
ΑΙΜΟΣ. Στ' ἁλώνι.
Μ. ΖΩΓΡΑΦΟΣ. Τὸ λυτάρωμα.
ARY RENÉ D' YVERMONT. Τὰ τραγούδια τοῦ Ἀπρίλη.
ΠΟΙΗΜΑΤΑ. Γιάννης Περγιαλίτης, Μέλπω.
ΠΑΡΑΓΡΑΦΑΚΙΑ—ΧΡΟΝΙΚΟ ΒΔΟΜΑΔΙΑΤΙΚΟ—Ο,ΤΙ ΘΕΛΕΤΕ—ΧΩΡΙΣ ΓΡΑΜΜΑΤΟΣΗΜΟ.

ΟΙ ΚΑΗΜΟΙ ΤΗΣ ΛΙΜΝΟΘΑΛΑΣΣΑΣ

(20—31 τοῦ Δεκέβρη τοῦ 1907)

ΜΙΑ ΠΑΡΑΔΟΣΗ

Γῆ, καὶ τὴν πλάθει ὁ Φίδαρης κι ὁ Ἄσπρος
πλατιὰ τὴν ἀγκαλιάζει.—Τῆς ῥηχιᾶς,
Θαλασσινέ, τὸ δρόμο πῆρες, καὶ ἦρθες,
καθὼς ἔρχεται ὁ γλάρος κι ὁ τσουκνιάς.

Ἦρθες ἀπὸ τἀγνώριστο· ἀπὸ πέρα·
ἀπὸ ποῦ ; δὲν τὸ ξέρεις οὔτ' ἐσύ.
Ἔφερνες τἄγια λείψανα μιᾶς πίστης
καὶ μιᾶς φυλῆς τὴ βοῦλλα τὴ χρυσή.

Ἦρθες μὲ μιὰ κουρσάρικη γαλέρα,
Ταμπούρι ἔψαχνες νἄβρῃς καὶ χωσιά.
Δημέριασες ἐδῶ νὰ μελετήσῃς
καινούρια κούρσα κι ἄλλα φονικά.

Τρόμος τοῦ Τούρκου καὶ τοῦ Φράγκου. Ξάφνου
σ' τὰ τρώει καημὸς τὰ φύλλατῆς καρδιᾶς.
Κουρσάρος, κ' ἐρωτεύτηκες τὴ λίμνη
τὴν ἥμερη. Καὶ γίνεσαι ψαράς.

Ὕστερα καπετάνιος μιᾶς γολέττας
ἅπλωσες τὰ φτερὰ τοῦ ταξιδιοῦ
ἀπὸ τῆς Μαύρης θάλασσας τὶς ἄκρες
ἴσα μὲ τοὺς γιαλοὺς τοῦ Μισιριοῦ

Καὶ ξανάρθες. Χτιστό σου ἐδῶ τὸ σπίτι.
Πραμματευτὴς καὶ κοσμογυριστής,
τὸ μετάξι κουβάλησες τῆς Δύσης
καὶ τὸ χρυσάφι τῆς Ἀνατολῆς.

Τοῦ χωραφιοῦ καὶ τοῦ ἰβαριοῦ ξωμάχος,
ἁδροὶ κάτου ἀπ' τὰ χέρια σου οἱ καρποί,
τὸ μελιχρὸ αὐγοτάραχο τῆς λίμνης,
κ' ἡ σταφίδα τοῦ κάμπου ἡ γαλανή.

Ὕστερα—δὲν τὸ ξέρω πῶς καὶ πότε—
Στὸ νοῦ σου φεγγοβόλησε νέο φῶς·
ὀρθός, μὲ τὰ βιβλία τῶν Ἑλλήνων,
μιλᾷς· δάσκαλος εἶσαι καὶ σοφός.

Μὰ εἶταν τὰ χρόνια δίσεχτα, ὁ Σουλτάνος
ἀλύπητος, ραγιὰς πάντα ὁ λαός.
Νά ! λυτρωτὴς ὁ Μόσκοβος. Καὶ πρῶτος
κουρσάρος πάλε ἐσὺ καὶ ἁρματωλός.

Κ' εἶπες τῆς λίμνης :—Κάμε το τὸ βιός σου
καράβια καὶ μπουρλότα· καὶ φωτιά !—
Κ' εἶπες τῆς γῆς σου :—Δός μου παλληκάρια !
τὸ σπίτι, στάχτη ! Θάλασσα ! Βουνά !—

Κι ὁ λυτρωτὴς ὁ Μόσκοβος ὁ πλάνος
πάει μὲ τὰ διαβατάρικα πουλιά.
Λιμνοθάλασσα, λάπικο χαντ[illegible]
σ' ἀλικοβάφει [illegible] κ' [illegible]

Κ' ἐσύ, κουρσάρε, δάσκαλε, ξωμάχε,
κλέφτη, πραμματευτή, ποῦ τριγυρνᾶς ;
Ἀσκητὴς ρασοφόρος τ' Ἁγιονόρους,
στοχάζεσαι καὶ δέεσαι. Καρτερᾶς.

Καρτερᾶς. Δὲν πεθαίνεις. Ἀπὸ πέρα
πρόβαλες. Δὲν τὸ ξέρεις ἀπὸ ποῦ·
Κρατᾷς τἄγια τὰ λείψανα μιᾶς πίστης
καὶ τὴ χρυσὴ τὴ βοῦλλα ἑνὸς λαοῦ.

Καὶ πάλε νά ! τὸ δεύτερο τὸ Ἀνάστα,
τὸ Ἀνάστα τὸ μεγάλο ! κ' ἐσὺ ὀρθός.
Λιμνοθάλασσα, κάστρο στοιχειωμένο,
τἄστρο τοῦ Γένους ! Κ' ἐσὺ πάντα ὀμπρός !

Μὲ τὸ σπαθὶ στὸ χέρι σ' ηὗρε κ' ἡ ὥρα
τοῦ μυριοδοξασμένου χαλασμοῦ.
Ὥρμησες, τουρκομάχε καπετάνιε,
τὸ ρέμα ποιοῦ σὲ πῆρε ποταμοῦ ;

Χάνεσαι μὰ δὲ σβύνεσαι. Φυλάχτρα
ἡ ἀθάνατή σου ἡ δύναμη, καθὼς
φυλάγει, μέσα στοὺς ρυθμοὺς τοῦ Ὁμήρου,
τὸν ἥρωα ὁ προστάτης του ὁ θεός.

Ἀνάμεσ' ἀπ' τὴ χώρα τὴ δαρμένη
ἀπὸ τὸ μισερὸ τὸν Ξεπεσμό,
σέ εἴδανε γαληνὸς ἀργοπερνοῦσες
καὶ τραβοῦσες ψηλὰ πρὸς τὸ βουνό.

Μὲ μιὰ φλογέρα ἀπὸ βοσκὸ παρμένη,
νεράϊδες δένεις καὶ καρδιές. Ποιητής !
Κρατᾷς τἄγια τὰ λείψανα τῆς πίστης
καὶ τὴ χρυσὴ τὴ βοῦλλα τῆς φυλῆς.

ΚΩΣΤΗΣ ΠΑΛΑΜΑΣ

ΓΑΛΑΤΕΙΑ ΑΛΕΞΙΟΥ

(Ἀφορμὴ ἀπὸ τὸ «Ridi Pagliaccio» της)

Ἡ Γαλάτεια Ἀλεξίου. Ἕνα ἀπὸ τὰ ὡραιότερα καὶ σπαραχτικότερα θεάματα ποὺ εἶδα στὴ ζωή μου. Μέσα σὲ μιὰν ἐπαρχιακὴ στενοκέφαλη κοινωνία, ἡ παρουσία της προξενεῖ σκάνταλο στοὺς ἀγαθοὺς ἀστούς. Τὴν κοιτάζουν μὲ τὴν ἔκπληξη καὶ τὴν ἀγανάχτηση ποὺ θὰ κοιτάζουν τ' ἀγαθά, καλόβουλα ἀστάχια τοῦ σταριοῦ, τὴ φουντωμένη παπαρούνα, ποὺ ὑψώνεται ἀνάμεσά τους [illegible] νοιχτη, καὶ πο[illegible] στικά της κι ἀν[illegible] νὰ πιεῖ στόμα μὲ [illegible] [illegible] λέστη, [illegible] χιώτικης σταχτοχρώματης ζωῆς.

Τὴν κοιτάζω πολλὲς φορὲς νὰ γεργυρνᾶ τὴν ἀγορὰ καὶ τὰ στενὰ σοκάκια μας καὶ νὰ στηλώνει αὐθάδικα στοὺς διαβάτες τὰ μάτια της τὰ μεγάλα, τὰ πολύξερα, τὰ γεμάτα. Καὶ βλέπω τοὺς διαβάτες νὰ χαμηλώνουνε τὰ μάτια τους ταραγμένοι κι ἀνήσυχοι—λὲς καὶ κάποιον εἶδανε νὰ σκύφτει ἀπάνω στὴν ψυχή τους καὶ νὰ κοιτάζει περιφρονητικὰ τὴ φριχτὴν ἀσκήμια της.

Ὅ,τι προπάντων ξεχωρίζει τὴ Γαλάτεια εἶναι μιὰ παράξενη, βαθύτατη παρατηρητικότητα. Τὴ ζωὴ τὴ βλέπει ὅλη μπροστά της, μὲ τὶς χίλιες κωμικὲς καὶ τραγικές της λεπτομέρειες, τοὺς ἀθρώπους κοιτάζει καὶ βλέπει πίσω ἀπὸ τὰ μάτια τους καὶ πίσω ἀπὸ κάθε τους κίνηση καὶ χειρονομία, ὅλες τὶς παιδιακίσιες γελοιότητες τῶν ἀντρῶν ποὺ τὰ χάνουν καὶ ξευτελίζουνται μπροστὰ σὲ μιὰν ὄμορφη γυναίκα ποὺ τοὺς μιλεῖ μὲ θάρρος.

Κ' ἔχει πάντα, καὶ στὸ πιὸ ξεκαρδιστό της γέλιο, στὸ ἀπάνω, λίγο ἀνασυρτὸ—λὲς ἀπὸ ἀηδεία—χεῖλι της, μιὰν ἀνείπωτη ἀπογοήτεψη γιὰ τὴν προστυχιὰ τῶν ἀνθρώπων. Ὄμορφη καὶ νέα ὡς εἶναι, τῆς δοθήκανε χίλιες εὐκαιρίες νὰ σκύφει στὴν ψυχὴ τῶν ἀντρῶν καὶ νὰ δεῖ πόσο μικροί, πόσο τιποτένοι κι ἀδειανοὶ εἴμαστε καὶ πόσο εὔκολα κι ἀσυνείδητα ξεχνοῦμε καὶ τὰ πιὸ ἱερά μας καθήκοντα καὶ τὰ πιὸ δογκιχώτικα ἰδανικά μας, κυριεμένοι σκλαβωτικὰ ἀπὸ ἀρίφνητα λασποπερνάμενα ἔνστιχτα ποὺ ντρεπόμαστε νὰ δείξομε στὸ φῶς καὶ ποὺ τοῦ κάκου τυλίζομε προσεχτικὰ μὲ παχιὰ μεγάλα λόγια καὶ μὲ ψεύτικα χρυσόχαρτα αἰσθηματολογικά.

Ἐμεῖς οἱ ἄντρες, δὲν μποροῦμε νὰ νοιώσομε